

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยมต่อภาวะซึมเศร้าของผู้เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นผู้ที่มີพฤติกรรมเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล บ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในปี พ.ศ. 2547 – 2548 ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 ไม่จำกัดเพศ มีอายุ ตั้งแต่ 15-45 ปี

1.2 เป็นผู้ที่เจตนาฆ่าตัวตายโดยตรงแต่ไม่สำเร็จ (Attempt Suicide) เช่น ดื่มยาฆ่าแมลง ผูกคอ เชือดข้อมือ คมแก๊ส กระโดดตึก หรือมีความพยายามที่จะทำร้ายตนเอง (Deliberate Self Harm) เช่น ขับรถโดยประมาท โดนไฟไหม้ เสี่ยงอันตราย กินยานอนหลับหรือยาอื่นเกินขนาด มีร่องรอยบาดแผลในร่างกายพกพาอาวุธตามร่างกาย มีความคิดอยากตาย พุดหรือหมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องของความตาย มีการพุดสั่งลา ตั้งใจหรือวางแผนที่จะทำร้ายตนเอง ใช้ยาเสพติด ดื่มสุรา

1.3 มีภาวะซึมเศร้าติดต่อกันมากกว่า 2 สัปดาห์ โดยตอบแบบประเมินภาวะซึมเศร้า CES - D ได้ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป

1.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่เป็นอันตราย

1.5 สัมครใจเข้าร่วมการวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่มີพฤติกรรมเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในปี พ.ศ. 2547-2548 ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เลือกเป็นกลุ่มทดลองครั้งละ 1 คน จำนวน 8 คน และเลือกครั้งละ 1 คนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยม

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา แบบอัตถิภาวนิยม เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาที่ตรงกับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการที่เหมาะสม
- 1.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษา แบบอัตถิภาวนิยมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้
- 1.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษา แบบอัตถิภาวนิยมที่สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
- 1.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาจากขั้นตอนข้อ 1.3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง กิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการ หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 1.5 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษา แบบอัตถิภาวนิยม ไปทดลองใช้ 3 ครั้ง กับผู้เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายจำนวน 3 คน ที่โรงพยาบาลบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ วิธีดำเนินการ และเวลาในการให้คำปรึกษา
- 1.6 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปใช้ดำเนินการวิจัย

2. แบบวัดภาวะซึมเศร้า CES – D (CES –D = Center for Epidemiologic Studies – Depression scale)

แบบวัดภาวะซึมเศร้า CES – D (CES –D = Center for Epidemiologic Studies – Depression scale) เป็นเครื่องมือวัดภาวะซึมเศร้า ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยนักวิจัยแห่งศูนย์การศึกษาทางระบาดวิทยา (Center for Epidemiologic Studies) ที่สถาบันสุขภาพจิต (National Institute of Mental Health) ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วัดอาการซึมเศร้าในผู้ใหญ่ ข้อคำถามประกอบด้วยอาการทางภาวะซึมเศร้า 4 กลุ่ม คือ

- 2.1 กลุ่มความนึกคิด (Cognitive Beliefs) มีคำถาม 7 ข้อ ได้แก่ หงุดหงิด ความดีสมาธิ ความหวัง ความล้มเหลว ไม่มีความเป็นมิตรและไม่มีความใคร่ชอบ
- 2.2 กลุ่มอารมณ์ความรู้สึก (Affective Feelings) มีคำถาม 7 ข้อ ได้แก่ หม่นหมอง หดหู่ หวาดกลัว มีความสุข อ้างว้าง สนุกสนาน ไม่มีความสุข
- 2.3 กลุ่มพฤติกรรม (Behavioral Manifestation) มีคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ พุคคุยน้อย ร้องไห้

2.4 กลุ่มอาการทางกาย (Somatic Disturbance) มีคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ เบื่ออาหาร
อ่อนเพลีย นอนไม่หลับ ท้อถอย

คำถามแบ่งเป็นคำถามด้านบวก (Positive) มี 4 ข้อ คือ ความดี ความหวัง ความสุข
ความสนุกสนาน (ข้อที่ 4, 8, 12 และ 16 ตามลำดับ) ที่เหลือเป็นคำถามด้านลบ (Negative)
จำนวน 16 ข้อ (ข้อที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20) ซึ่งเรียงกระจายปะปนกัน
(ดังแสดงในภาคผนวก ข)

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ ซึ่งมีจำนวน 16 ข้อ ให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ไม่เลย	ให้คะแนน	0
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	1
บางครั้ง	ให้คะแนน	2
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3

2. ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก ซึ่งมีจำนวน 4 ข้อ คือข้อ 4, 8, 12 และ 16

ให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ไม่เลย	ให้คะแนน	3
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	2
บางครั้ง	ให้คะแนน	1
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน	0

คะแนนรวมของแบบวัดความซึมเศร้า CES-D มีตั้งแต่ 0-60 โดยใช้จุดตัด (Cut-off
Score) เท่า กับหรือมากกว่า 16 คะแนน เป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลนั้นมีอารมณ์เศร้า (รัชชัย วรพงศ์ธร
และคณะ, 2533, หน้า 29- 45)

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research
Design) แบบ 2 กลุ่ม วัดผลการทดลอง 3 ระยะ คือระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง
และระยะติดตามผล เพื่อศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษาแบบอดิภาวนิยม ที่มีต่อภาวะซึมเศร้า
ของผู้เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่ม
ควบคุม 8 คน

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง 2 กลุ่ม

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง	ติดตามผล
ER	T1	X	T2	T3
CR	T1		T2	T3

ความหมายของสัญลักษณ์

- R แทน วิธีสุ่มแบบง่าย
- ER แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบอรรถิภาวนิยม
- CR แทน กลุ่มควบคุม
- T1 แทน ระยะก่อนการทดลอง
- T2 แทน ระยะหลังการทดลอง
- T3 แทน ระยะติดตามผล

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการวิจัย ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนดำเนินการวิจัยและขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยในรายละเอียดด้านต่าง ๆ

1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลแกลง อำเภอกะแยง จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตนำแบบวัด ภาวะซึมเศร้า CES-D ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยให้ผู้ที่เคยทำร้ายตนเองและมารับคำปรึกษาที่โรงพยาบาลแกลงปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่จำนวน 30 คน ทำแบบทดสอบนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ .88

1.3 ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายเฉพาะที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดคือ มีอายุระหว่าง 15 – 45 ปี มีเจตนาฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จ และเข้ารับการรักษแบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลบ้านค่าย ตามความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง

1.4 ผู้วิจัยให้ผู้สมัครใจทำแบบวัดความซึมเศร้า CES-D ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 16 คะแนน ก็เลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เก็บคะแนนที่ได้

ไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) เลือกครั้งละ 1 คน เพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และเลือกผู้ที่มีคะแนนภาวะซึมเศร้าใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ระยะเวลาทดลอง เริ่มดำเนินการหลังจากเตรียมโปรแกรมการให้คำปรึกษาและตรวจสอบตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว เริ่มทำการทดลองตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ถึง 6 มิถุนายน พ.ศ. 2548

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	Follow up	Pretest	Posttest	Follow up
1	17 พย. 47	26 พย. 47	10 ธค. 47	14 กพ. 48	24 กพ. 48	10 พค. 48
2	23 พย. 47	2 ธค. 47	16 ธค. 47	9 มีค. 48	19 มีค. 48	2 เมย. 48
3	4 มค. 48	13 มค. 48	27 มค. 48	14 มีค. 48	24 มีค. 48	7 เมย. 48
4	2 กพ. 48	11 กพ. 48	25 กพ. 48	16 เมย. 48	25 เมย. 48	9 พค. 48
5	10 กพ. 48	19 กพ. 48	5 มีค. 48	18 เมย. 48	28 เมย. 48	12 พค. 48
6	15 มีค. 48	24 มีค. 48	7 เมย. 48	2 พค. 48	12 พค. 48	26 พค. 48
7	21 เมย. 48	30 เมย. 48	14 พค. 48	1 มิย. 48	10 มิย. 48	24 มิย. 48
8	24 เมย. 48	3 พค. 48	17 พค. 48	6 มิย. 48	16 มิย. 48	30 มิย. 48

2.1.1 กลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดที่เข้ามารับการรักษา โดยได้รับการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวนิยมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ทีละ 1 คน จนได้ครบจำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษา วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 10 ครั้ง

2.1.2 กลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดที่เข้ามารับการรักษา ไม่ได้รับคำปรึกษาแนวอัตถิภาวนิยม แต่ได้รับการดูแลตามปกติเป็นรายบุคคล ทีละ 1 คน จนครบ 8 คน ได้รับการดูแลครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม โดยใช้กระบวนการทางการแพทย์และเทคนิคพื้นฐานการให้คำปรึกษาในการดูแลผู้ป่วย ได้แก่การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจปัญหา สาเหตุและความต้องการ วางแผนแก้ไขปัญหา และยุติบริการ โดยยึดหลักการป้องกันและช่วยเหลือผู้เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย จำนวน 1 ครั้ง

2.2 ระยะหลังการทดลอง เริ่มจาก 26 พฤศจิกายน 2547 ถึง 16 มิถุนายน 2548

2.2.1 กลุ่มทดลอง หลังให้คำปรึกษารับตามโปรแกรมที่กำหนด ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดภาวะซึมเศร้า CES-D อีกครั้ง ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2.2.2 กลุ่มควบคุม หลังให้การดูแลตามปกติของโรงพยาบาลบ้านค่าย 10 วัน ผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุมตอบแบบวัดภาวะซึมเศร้า CES-D อีกครั้ง ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2.3 ระยะติดตามผล ภายหลังการเสร็จสิ้นการทดลอง 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดภาวะซึมเศร้า CES-D เป็นครั้งที่ 3 ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เก็บที่ได้ไว้เป็นคะแนนในระยะติดตามผล (Follow up)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยและ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะซึมเศร้าของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 ระยะ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated – Measures Analysis of Variance: One Between – Subject Variable and One Within – Subject Variable) (Howell, 1997, p. 458)
3. ทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบนิวแมน – คูลส์ (Newman- Keuls Test) (Howell, 1997, pp. 372- 377)